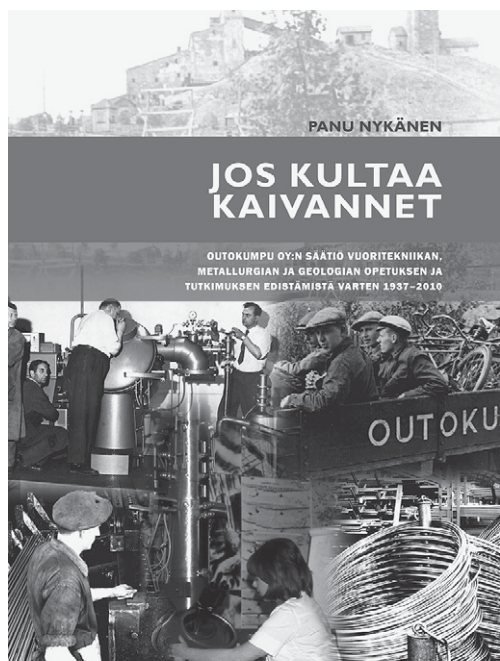

VUORITEKNIIKKAA TUKEMASSA

Veijo Kauppinen

Nykänen, Panu: *Jos kultaa kaivannet. Outokumpu Oy:n Säätiö vuoriteknikan, metallurgian ja geologian opetuksen ja tutkimuksen edistämistä varten 1937–2010*. Suomen Tekniikan Historia STH-julkaisuja nro 13. Gummerus 2009. 236 s.

Huolestuminen vuoriteknikan asemasta maassamme johti talvisodan alla Outokumpu Oy:n Säätiön perustamiseen tavoitteena muodostaa kotimaisiin käsiin Suomen omaan osaamiseen perustuva vuori- ja metalliteollisuuden ”klusteri”. Sen osana haluttiin kohentaa alan vähäistä ja vanhahkavaa tutkimusta ja opetusta maan teknisen alan oppilaitoksissa. Kun kelpoisia opettajakaan ei ollut, lähetettiin säätiön tuella kandidaatteja ulkomaille opiskelemaan ja myönnettiin apurahoja julkaisutoimintaan. Suomen ajautuminen sotiin mutkisti stipendiaattien opiskelua. Eräistä USA:han lähetetyistä opiskelijoista ei esimerkiksi kotimaassa kuultu vuosiin mitään, saati että he olisivat kyenneet tänne palaamaan.

Säätiön hallituksessa on ollut raskaan sarjan vaikuttajia. Sen puheenjohtaja on ollut TTK:n istuva rehtori. Suomen Pankin mandaatilta löytyvät Risto Ryti ja Mauno Koivisto. Pankin edustus oli valuuttasääntötyön aikana hyödyksi organisoitaessa stipendiaattien rahaliikennettä.

Otaniemen rakentumisen viivästyessä Geologian tutkimuskeskus (GTK), Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen (VTT) raskustekniikan ja metallurgian laboratoriot sekä Teknillisen korkeakoulun vuoriteknikan tutkimus ja opetus olivat olleet mm. diplomitoisissa tarpeellisten kokeiden osalta yhteistyössä. Säätiön myötävaikutuksella ja Vuorimiesyhdistyksen (per. 1943) aloitteen pohjalta Teknilliseen korkeakouluun perustettiin vuonna 1947 rekrytoitavien opettajien pätevydyttyä ja sodan poikkeustilanteiden tasaannuttua itsenäinen Vuoriteollisuusosasto aiemman opintosuunnan sijaan.

Sen kasvatit helpottivat valmistuttuaan teollisuuden insinööripulaa. Tilanne kääntyi pian liikakoulutukseksi, jopa juuri perustetun osaston alas ajamista harkittiin. Aika ja koulutuksen fokusointi kuitenkin laimensivat heiluntoja.

Yhden yrityksen varaan rakentuneessa Outokumpu Oy:n Säätiössä todettiin toimintaympäristön muuttuneen ja mietittiin säätiön tulevaisuutta, kun lahjoitusvaratkin tuottoineen olivat supistumassa. Säätiö päätettiin hallitusti lopettaa. Päätöstä helpotti Teknoliateollisuuden 100-vuotissäätiön yhteyteen perustettu Metallinjalostajien rahasto, joka jatkaa Outokumpu Oy:n Säätiön toiminta-alueella sitä laajapohjaisempana.

Lopettamiseen liittyen Outokumpu Oy:n (Oyj:n) Säätiö julkaisi historian, joka on ansiokas kuvaus sekä alan että sen tutkimuksen ja opetuksen suomalaisesta kehityksestä. Säätiön merkityksellinen ja rahallisestikin mittava panos alan kilpailukyvyyn turvaamiseksi on näin saanut ansaitsemansa huomion ja dokumentoinnin. Säätiön varhaishistoria on värikäs jakso, jonka aikana vuori- ja metalliteollisuutemme paalutti tulevat suuntansa.